

Politechnika Wroclawska

Koło Naukowe Robotyków „KoNaR”

KoNaR

Wzmacniacze operacyjne

Łukasz Juskiewicz

Koło Naukowe Robotyków „KoNaR”

Wrocław, 15 czerwca 2011

Plan prezentacji

- Wstęp
- Jak to działa?
- Podstawowe aplikacje
- Niedoskonałości wzmacniaczy operacyjnych
- Układy z pojedynczym zasilaniem
- Stabilność i pasmo przenoszenia
- Podsumowanie

Wstęp

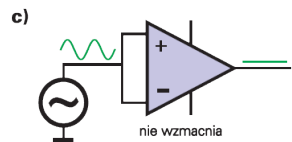
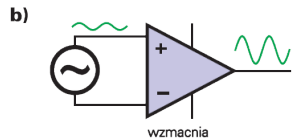
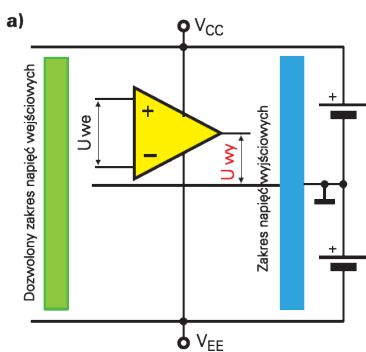
Motto

„W teorii nie ma różnicy między praktyką a teorią.
W praktyce jest.”

Wstęp

Wzmacniacz różnicowy

Jak to działa?

Wzmacniacz operacyjny

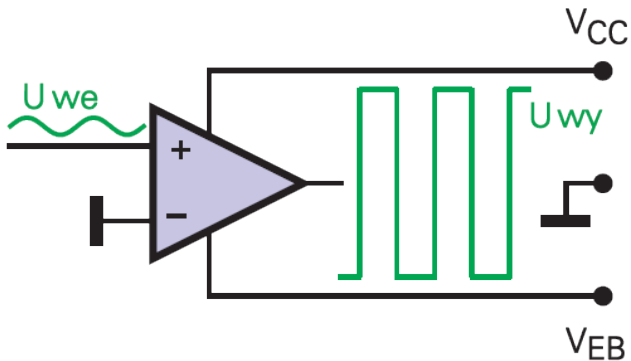
Wzmacniacz operacyjny to wzmacniacz różnicowy o bardzo dużym wzmocnieniu. Założenia upraszczające:

- Wejścia wzmacniacza nie pobierają prądu — rezystancja wejściowa jest nieskończona.
- Wyjście poprzez obwód ujemnego sprzężenia zwrotnego stara się utrzymać jednakowe napięcie na obu wejściach. W czasie normalnej pracy oba wejścia mają jednakowe potencjały (wirtualne zwarcie).

Podstawowe aplikacje

Tak nie!

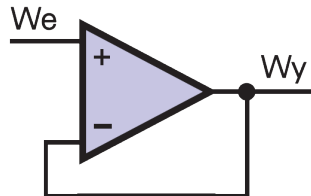

Podstawowe aplikacje

Wtórnik

- $U_{wy} = U_{we}$
- Bardzo duża rezystancja wejściowa
- Mała rezystancja wyjściowa

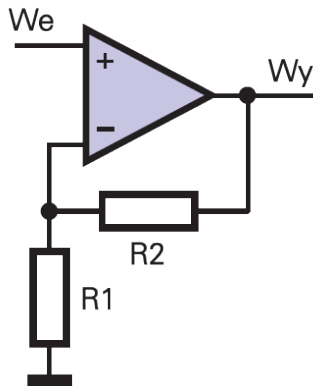

Podstawowe aplikacje

Wzmacniacz nieodwracający

- $U_{we} = U_X = \frac{R_1}{R_1+R_2} U_{wy}$
- $K = \frac{U_{wy}}{U_{we}} = 1 + \frac{R_2}{R_1}$
- Duża rezystancja wejściowa

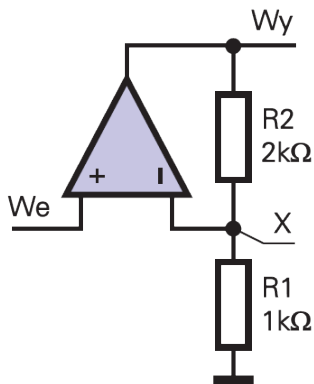

Podstawowe aplikacje

Wzmacniacz nieodwracający

- $U_{we} = U_X = \frac{R_1}{R_1 + R_2} U_{wy}$
- $K = \frac{U_{wy}}{U_{we}} = 1 + \frac{R_2}{R_1}$
- Duża rezystancja wejściowa

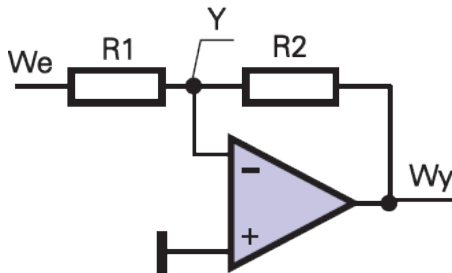

Podstawowe aplikacje

Wzmacniacz odwracający

- $U_Y = 0 \Rightarrow U_{R2} = U_{wy}$ oraz $U_{R1} = -U_{we}$
- $I_{R2} = I_{R1}$
- $K = \frac{U_{wy}}{U_{we}} = -\frac{R2}{R1}$
- $R_{we} = R1$

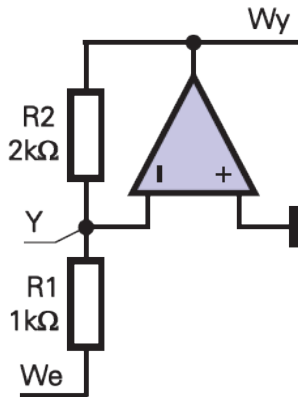

Podstawowe aplikacje

Wzmacniacz odwracający

- $U_Y = 0 \Rightarrow U_{R2} = U_{wy}$ oraz $U_{R1} = -U_{we}$
- $I_{R2} = I_{R1}$
- $K = \frac{U_{wy}}{U_{we}} = -\frac{R_2}{R_1}$
- $R_{we} = R_1$

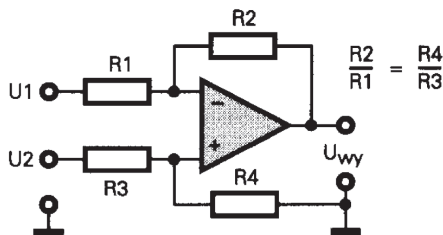

Podstawowe aplikacje

Wzmacniacz różnicowy

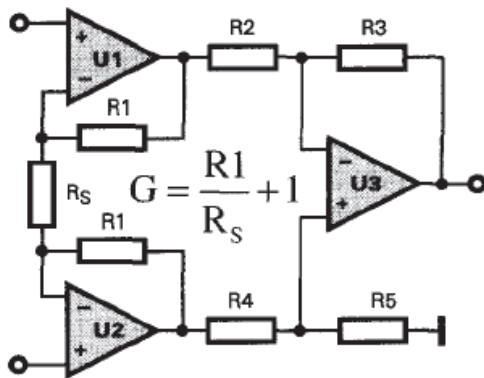
- $K = \frac{U_{wy}}{U_2 - U_1}$
- Rezystancja wejściowa zależy od wartości rezystorów
- Wymagany dokładny dobór rezystorów!

Podstawowe aplikacje

Wzmacniacz pomiarowy

Niedoskonałości wzmacniaczy

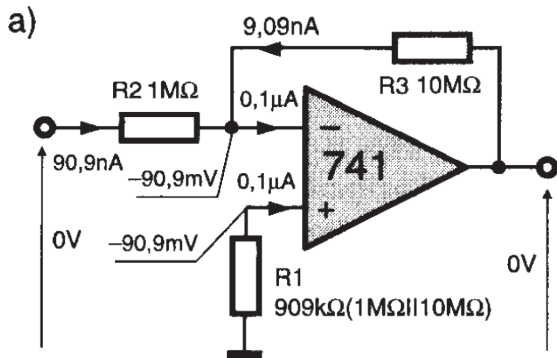
Parametry wzmacniaczy operacyjnych

- Gain [V/V] — wzmocnienie dla prądu stałego ($> 10^4$)
- U_{CC} [V] — zakres napięć zasilania
- I_{CC} [mA] — prąd zasilania
- I_{BIAS} [μ V] — prąd polaryzacji wejść
- U_{OFF} [mA] — wejściowe napięcie niezrównoważenia
- U_{INcom} [V] — zakres wspólnych napięć wejściowych
- U_{INdiff} [V] — maksymalne dopuszczalne napięcie różnicowe
- Slew Rate [V/ μ s] — szybkość zmian napięcia wyjściowego

Niedoskonałości wzmacniaczy

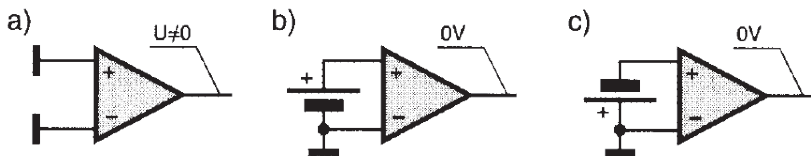
Prąd polaryzacji

Niedoskonałości wzmacniaczy

Napięcie niezrównoważenia

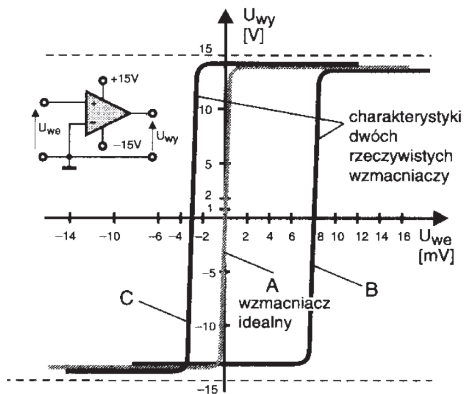

Niedoskonałości wzmacniaczy

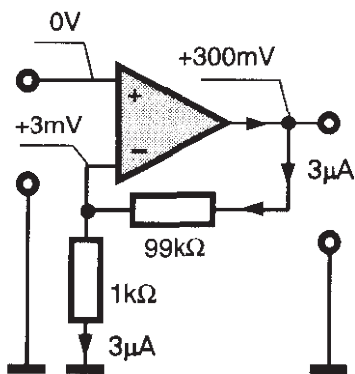
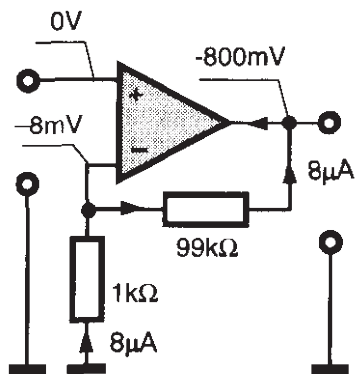
Napięcie niezrównoważenia — ch-ki przejściowe

Niedoskonałości wzmacniaczy

Napięcie niezrównoważenia — wzmocnienie

Niedoskonałości wzmacniaczy

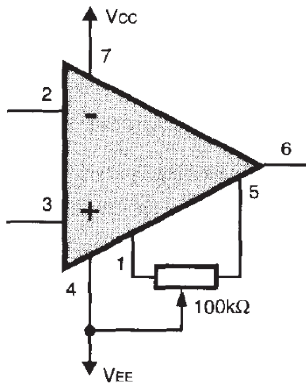
Napięcie niezrównoważenia — wnioski

Podczas normalnej pracy między wejściami wzmacniacza występuje wejściowe napięcie niezrównoważenia wynoszące do kilku mV. Napięcie to jest wzmacniane tak samo jak napięcie wejściowe wzmacniacza nieodwracającego, odwracającego itp.

Niedoskonałości wzmacniaczy

Napięcie niezrównoważenia — kompensacja

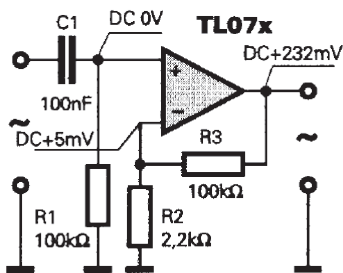

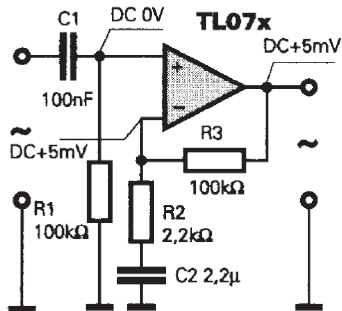
Niedoskonałości wzmacniaczy

Napięcie niezrównoważenia — nie wzmacniamy go

wzmocnienie stałoprądowe = 46,5
wzmocnienie zmiennoprądowe = 46,5

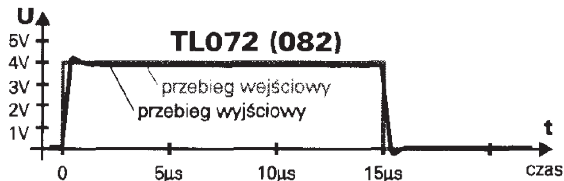
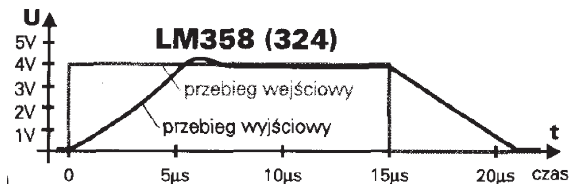
wzmocnienie stałoprądowe = 1
wzmocnienie zmiennoprądowe = 46,5

Niedoskonałości wzmacniaczy

Szybkość zmian napięcia wyjściowego

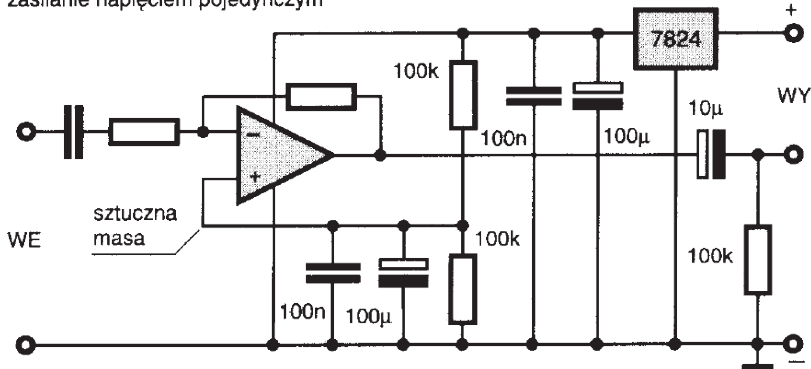

Pojedyncze napięcie zasilania

Zasilamy pojedynczym napięciem

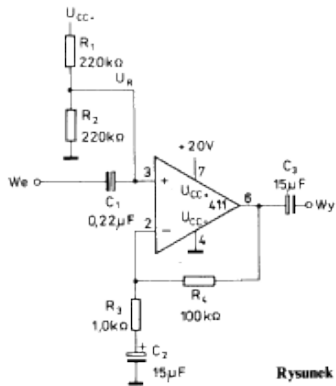
zasilanie napięciem pojedynczym

Pojedyncze napięcie zasilania

Można też tak

Rysunek 4.53.

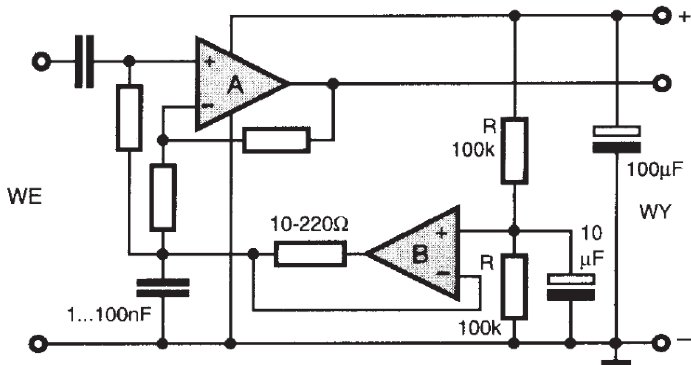

Pojedyncze napięcie zasilania

Aktywna sztuczna masa

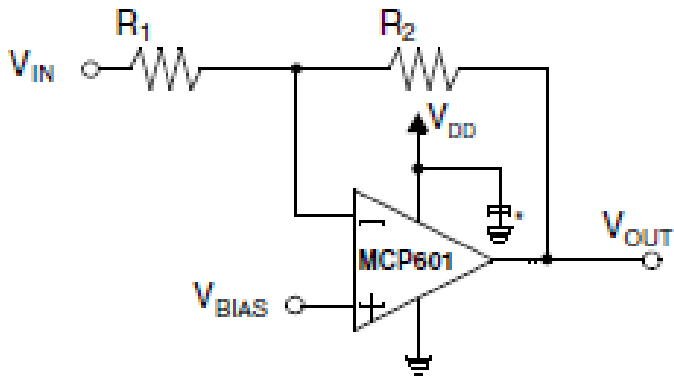
aktywna sztuczna masa

Pojedyncze napięcie zasilania

Jak to liczyć?

Pojedyncze napięcie zasilania

Jak to liczyć?

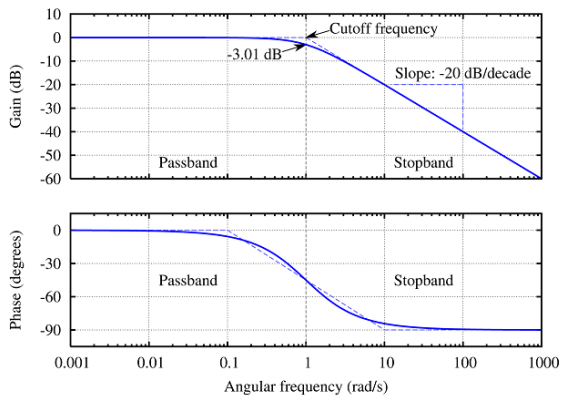
$$V_{OUT} = -\frac{R_2}{R_1} V_{IN} + \left(1 + \frac{R_2}{R_1}\right) V_{BIAS}$$

$$V_{OUT} - V_{BIAS} = -\frac{R_2}{R_1} (V_{IN} - V_{BIAS})$$

Stabilność

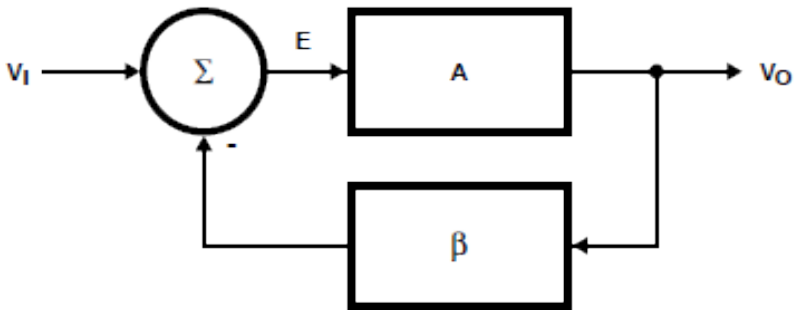
Wykresy Bodego

Stabilność

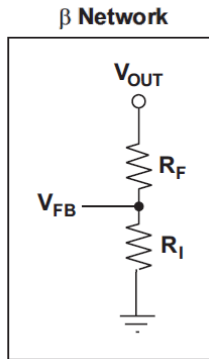
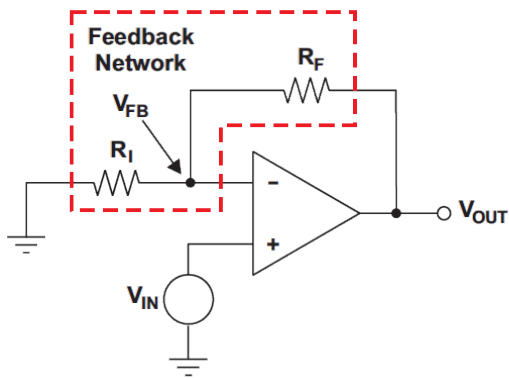
Pętla sprzężenia zwrotnego

Stabilność

Pętla sprzężenia zwrotnego

Stabilność

Małe przypomnienie

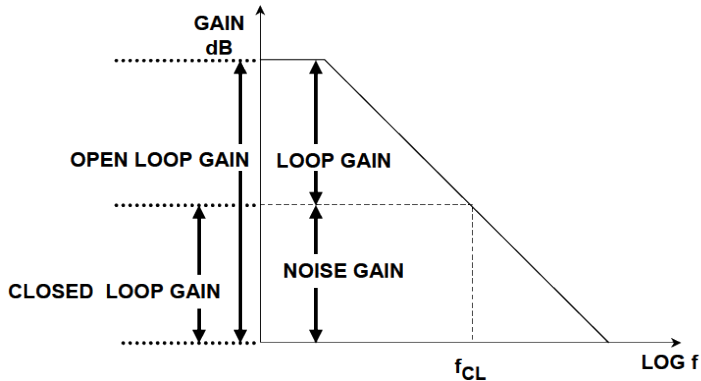
$$K = \frac{1}{1 + A\beta}$$

$$K = \frac{1}{\beta} \text{ dla } 1 \ll A\beta$$

Stabilność

Definicje

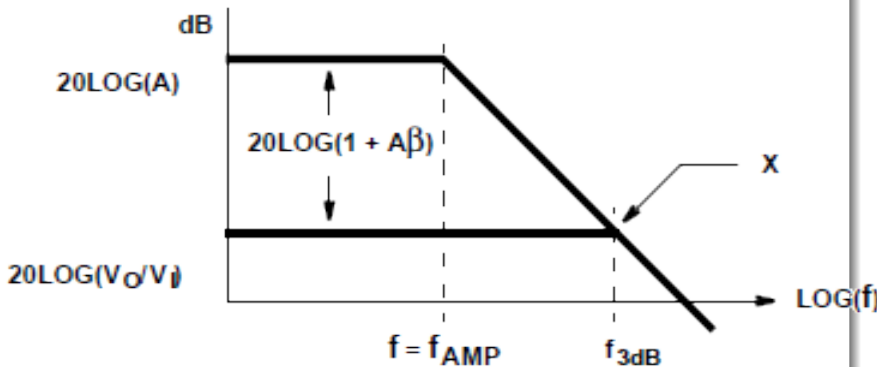

Stabilność

Definicje

Stabilność

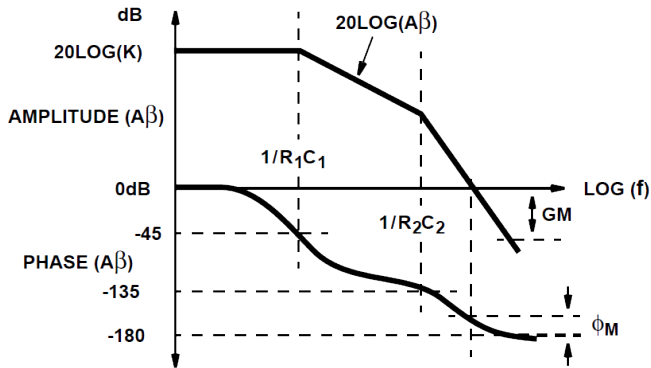
Pasma przenoszenia

Iloczyn wzmocnienia wzmacniacza w otwartej pętli i częstotliwości jest stały $fK = GBW$. Parametr ten nazywany jest Gain Bandwidth Product. Dla częstotliwości $f_T = GBW$ wzmocnienie wynosi 1, dla dziesięć razy mniejszej jest równe 10 itd. Podobnie iloczyn częstotliwości granicznej i wzmocnienia wzmacniacza z zamkniętą pętlą jest równy GBW.

Stabilność

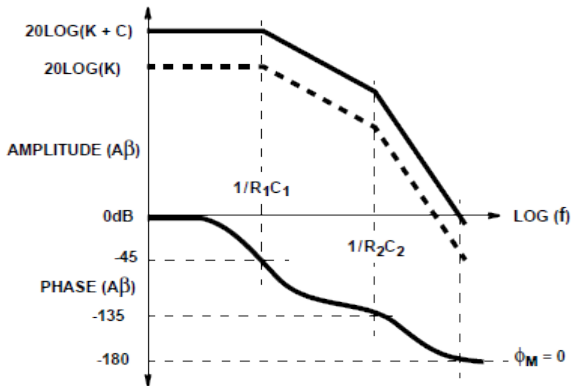
Kryterium stabilności

Stabilność

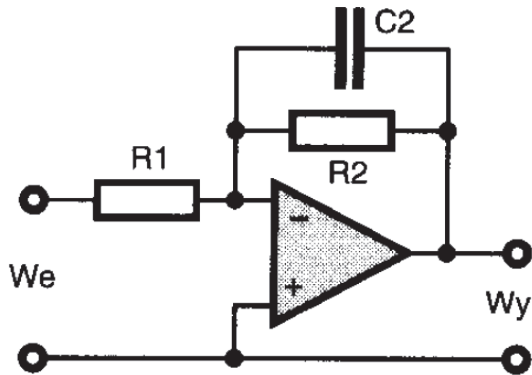
Zapas wzmocnienia i fazy

Stabilność

Tniemy pasmo

Podsumowanie

Dziękuję za uwagę.